

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 06 жовтня 2022 р.

Львів

№ 63/37-р/к

Справа № 63/7-02-24-2021

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Комунальне підприємство «Добробут»

протягом періоду з 2019 року по липень 2022 року займало монопольне (домінуючого) становище на ринку послуг із захоронення побутових відходів в територіальних межах міста Ковеля та в населених пунктах приєднаних до Ковельської територіальної громади, як таке що немає жодного конкурента.

Комунальне підприємство «Добробут» розраховувало завищені тарифи на послуги із захоронення твердих побутових відходів з порушенням вимог Порядку формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010 та Порядку розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, а також розрахунків тарифів на комунальні послуги, поданих для їх встановлення, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12 вересня 2018 року № 239.

За відсутності конкуренції на ринку послуг із захоронення побутових відходів, споживачі не мали змоги звернутися до іншого суб'єкта господарювання з метою придбання зазначених послуг.

За результатами розгляду справи № 63/7-02-24-2021 адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі - територіальне відділення) визнала дії комунального підприємства «Добробут» які полягали у розрахунку завищених тарифів на послуги із захоронення твердих побутових відходів з порушенням вимог Порядку формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010 та Порядку розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, а також розрахунків тарифів на комунальні послуги, поданих для їх встановлення, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12 вересня 2018 року № 239, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50, Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг із захоронення побутових відходів, що могли призвести

до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливі за умов існування значної конкуренції на ринку.

На комунальне підприємство «Добробут» накладено штраф у розмірі 27000 гривень.

Адміністративна колегія територіального відділення, розглянувши матеріали справи № 63/7-02-24-2021 про порушення комунальним підприємством «Добробут» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50, Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання відділу досліджень і розслідувань Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України в Волинській області від 19.09.2022 № 63-03/110п,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 11.02.2021 № 63/26-рп/к розпочато розгляд справи № 63/7-02-24-2021 за ознаками вчинення комунальним підприємством «Добробут» (надалі – КП «Добробут», Підприємство, Відповідач) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого:
  - частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг із захоронення побутових відходів, що призвело або може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Листом від 12.02.2021 № 63-02/824 надіслано КП «Добробут» копію розпорядження про початок розгляду справи.
- (3) Копія подання від 19.09.2022 року № 63-03/110-п з попередніми висновками про результати розгляду справи № 63/7-02-24-2021 (надалі - подання з попередніми висновками у справі) направлено Підприємству листом від 20.09.2022 року № 63-02/1852.
- (4) Листом від 30.09.2022 № 151 КП «Добробут» надав територіальному відділенню відповідь на подання з попередніми висновками у справі.
- (5) В ході розгляду справи Відділенням було надіслано ряд вимог КП «Добробут» про надання інформації.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (6) Ковельське Комунальне підприємство «Добробут»: ідентифікаційний код юридичної особи ██████████, дата державної реєстрації ██████████, дата запису: ██████████, номер запису: ██████████, місцезнаходження: ██████████.
- (7) Відповідно до інформації, розміщеної в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності КП «Добробут» є: збирання безпечних відходів (код КВЕД 38.11); інші види діяльності із прибирання (код КВЕД 81.29), організування поховань та надання суміжних послуг (код КВЕД 96.09), надання інших індивідуальних послуг н.в.і.у. (код КВЕД 96.09).

- (8) Відповідно до пункту 1 Статуту КП «Добробут» (нова редакція), затвердженого рішенням Ковельської міської ради № 47/4 від 24.01.2019, передбачено, що Підприємство створене з метою надання послуг фізичним та юридичним особам, зокрема, утилізації твердих побутових відходів на полігоні ТПВ та інших послуг.
- (9) У розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Добробут» є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (10) Відповідно до вимог Законів України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002р. за № 317/6605 (надалі - Методика), проведено дослідження на ринку послуг із захоронення побутових відходів (надалі – Послуга).
- (11) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (12) Відповідно до пункту 3.1. Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (13) Суб'єктом господарювання, який становить об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища у цій справі, є КП «Добробут», яке надає послуги із захоронення побутових відходів.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (14) Об'єктом аналізу є - послуги із захоронення побутових відходів.
- (15) Інша господарська діяльність КП «Добробут», крім послуги із захоронення побутових відходів, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців товару товарів, щодо яких визначається монопольне (домінуюче) становище

- 3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання*

- (16) Відповідно до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (17) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

3.1.2. Споживчі характеристики

- (18) Відповідно до Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.
- (19) Згідно з статтею 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (від 09.11.2017 № 2189-VIII) послуги поводження з побутовими відходами віднесено до комунальних послуг.

- (20) Відповідно до статті 1 Закону України «Про відходи»:

послуги з поводження з побутовими відходами – послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, що надаються в населеному пункті згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування;

побутові відходи – відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення;

послуги із захоронення побутових відходів - послуги з остаточного розміщення побутових відходів після їх перероблення (оброблення) у спеціально відведених місцях чи на об'єктах таким чином, щоб довгостроковий шкідливий вплив відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини не перевищував установлених нормативів;

відведені місця чи об'єкти - місця чи об'єкти (місця розміщення відходів, сховища, полігони, комплекси, споруди, ділянки надр тощо), на використання яких отримано дозвіл на здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

- (21) Основною споживчою властивістю послуг із захоронення побутових відходів є розміщення побутових відходів у спеціально відведених місцях чи на об'єктах на використання яких отримано дозвіл на здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

3.2.2. Умови споживання

- (22) Умови споживання послуг із захоронення побутових відходів визначені, зокрема, Законом України «Про відходи».

- (23) Статтею 35¹ Закону України «Про відходи» передбачено, що захоронення побутових відходів дозволяється тільки на спеціально обладнаних для цього полігонах/звалищах.

3.2.3. Умови реалізації

- (24) Умови реалізації послуг із захоронення побутових відходів визначені, зокрема, Законами України «Про відходи» та «Про житлово-комунальні послуги».
- (25) Відповідно до частини четвертої статті 25 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» послуга з поводження з побутовими відходами надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з поводження з побутовими відходами, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

3.2.4. Ціна

- (26) Відповідно до пункту 2 частини третьої статті 4 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до повноважень органів місцевого самоврядування належить встановлення цін/тарифів на комунальні послуги відповідно до закону.
- (27) Встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на побутові, комунальні (крім тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, послуги з постачання гарячої води, які встановлюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг), транспортні та інші послуги належить до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад (підпункт 2 пункту «а» статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»).
- (28) Згідно з пунктом 4 частини першої статті 4 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» порядки формування тарифів на комунальні послуги, що встановлюються органами місцевого самоврядування, затверджує Кабінет Міністрів України.
- (29) Порядок формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010 (далі – Порядок формування тарифів).
- (30) Абзацом другим пункту 1 Порядку формування тарифів передбачено, що до послуг належать операції поводження з побутовими відходами (збирання, зберігання, перевезення, сортування, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження та захоронення).
- (31) Послуги із захоронення побутових відходів надаються Підприємством на платній основі, а отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та згідно з пунктом 4 Методики є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «Добробут».
- (32) Виходячи з вищенаведеного, товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «Добробут» є послуги із захоронення побутових відходів.

3.3. **Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)**

- (33) КП «Добробут» – надавач послуг із захоронення побутових відходів міста Ковеля та населених пунктів приєднаних до Ковельської територіальної громади.
- (34) Основним споживачем послуг із захоронення побутових відходів є Ремонтне житлово-комунальне підприємство № 1 (надалі – РЖКП № 1), яке надає послуги із

збирання та вивезення побутових відходів в м. Ковелі та в населених пунктах приєднаних до Ковельської територіальної громади.

- (35) РЖКП № 1 визначене виконавцем послуг з вивезення побутових відходів в зазначених межах. Виконавчий комітет Ковельської міської ради (надалі – Виконком) згідно з вимогами статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановлює для РЖКП № 1 тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами для всіх категорій споживачів, зокрема на вивезення побутових відходів та захоронення побутових відходів (відповідно до тарифів встановлених КП «Добробут»). Тобто, за послуги з поводження з побутовими відходами, в т.ч. за захоронення побутових відходів, населення, бюджетні організації та інші споживачі з якими РЖКП № 1 уклало договори на вивезення побутових відходів, платить за вищезазначені послуги РЖКП № 1, а РЖКП № 1 отримані кошти за захоронення побутових відходів перераховує КП «Добробут».
- (36) Отже, за таких обставин покупцями (споживачами, користувачами) послуг із захоронення побутових відходів є також споживачі послуг РЖКП № 1, а саме: населення, бюджетні організації та інші споживачі.

3.4. Визначення товарних меж ринку

- (37) Товарні межі ринку – це товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, у межах якої споживач, за звичайних умов, може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.
- (38) Встановлення товарних меж ринків згідно з пунктом 4.2. Методики здійснюється шляхом визначення ознак одного товару (товарної групи), виходячи з аналізу подібності споживчих властивостей, умов споживання чи експлуатації товару покупцями, умов реалізації та рівня цін.
- (39) У відповідності до пунктів 5.1. – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (40) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
  - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, - якісних показників тощо;
  - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
  - відсутність суттєвої різниці в цінах;
  - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (41) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем

як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.

- (42) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (43) Відповідно до статті 1 Закону України «Про відходи» послуги із захоронення побутових відходів це послуги з остаточного розміщення побутових відходів після їх перероблення (оброблення) у спеціально відведених місцях чи на об'єктах таким чином, щоб довгостроковий шкідливий вплив відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини не перевищував установлених нормативів.
- (44) Основною споживчою властивістю послуг із захоронення побутових відходів є розміщення побутових відходів у спеціально відведених місцях чи на об'єктах на використання яких отримано дозвіл на здійснення операцій у сфері поводження з відходами.
- (45) Необхідність цих послуг визначена законодавством, зокрема Законом України «Про відходи», відтак вони відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з урахуванням пункту 5.1. Методики є товаром, який за споживчими властивостями, подібністю призначення, умовами використання тощо не має замінників, оскільки споживач послуг не має можливості замінити їх іншими.
- (46) Отже, за таких обставин товарними межами ринку є послуги із захоронення побутових відходів.

3.5. *Визначення територіальних (географічних) меж ринку*

- (47) Географічними (територіальними) межами ринку відповідно до пункту 6.1. Методики є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (48) Згідно з пунктом 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи) є неможливим або недоцільним.
- (49) При встановленні територіальних меж ринку, які визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним. Особливістю послуг із захоронення побутових відходів є отримання послуги безпосередньо за місцем знаходження виконавця послуг. Тобто, споживач може отримати послугу тільки від суб'єктів господарювання, які мають спеціально обладнані для цього місця (полігони/звалища).
- (50) Відповідно до статті 35¹ Закону України «Про відходи» захоронення побутових відходів дозволяється тільки на спеціально обладнаних для цього полігонах/звалищах.

- (51) Ковельською районною державною адміністрацією та КП «Добробут» були укладені договори оренди землі від 12.05.2009 року за Р№ 040908100004 та від 26.04.2019 року під полігон твердих побутових відходів площею 5,2 га та від 10.01.2009 року за Р№ 040908100001 та від 26.02.2019 року для будівництва полігону для складування та утилізації твердих побутових відходів площею 2,6921 га в урочищі «Люблинець» Зеленської сільської ради Ковельського району, Волинської області.
- (52) Тобто, КП «Добробут» має у своєму користуванні орендовані земельні ділянки під полігон твердих побутових відходів та під будівництво полігону для складування та утилізації твердих побутових відходів та є одним надавачем послуг із захоронення побутових відходів в місті Ковелі та в населених пунктах приєднаних до Ковельської територіальної громади.
- (53) Слід зазначити, що найближчими населеними пунктами, де надаються послуги із захоронення побутових відходів є смт Турійськ та смт Голоби, які знаходяться на відстані 20 км та 28 км від м. Ковеля.
- (54) Захоронення побутових відходів в інших суб'єктів господарювання, які надають зазначені послуги за межами міста Ковеля та населених пунктів приєднаних до Ковельської територіальної громади для безпосередніх споживачів послуг, а саме РЖКП № 1 та кінцевих споживачів є економічно недоцільним, оскільки пов'язано із значними транспортними витратами та додатковими витратами часу, що призводить до зростання фактичної собівартості, відповідно до збільшення тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами.
- (55) Окрім того, у конкурсній документації на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів в м. Ковелі, затвердженій рішенням Виконкому від 09.08.2018 № 280 передбачено, що переможець конкурсу має вивозити побутові відходи на сміттєзвалище (полігон ТПВ), яке розташоване в урочищі Люблинець.
- (56) Підпунктом 5 пункту 6 договору на надання послуг з вивезення побутових відходів від 08.10.2018 року, укладеного між Виконкомом та виконавцем послуг з вивезення побутових відходів, а саме Ремонтним житлово-комунальним підприємством № 1 зазначено, що побутові відходи перевозити на сміттєзвалище (полігон ТПВ), розташоване в урочищі Люблинець, експлуатацію якого здійснює КП «Добробут».
- (57) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг із захоронення побутових відходів є територіальні межі міста Ковеля та населених пунктів приєднаних до Ковельської територіальної громади.

3.6. Проміжок часу, стосовно якого визначається становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (58) У відповідності до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (59) Між Ремонтним житлово-комунальним підприємством № 1 та КП «Добробут», укладено договір від 02.01.2019 б/н, згідно з яким РЖКП № 1 перевозить побутові відходи на сміттєзвалище (полігон ТПВ), розташоване в урочищі Люблинець, експлуатацію якого здійснює КП «Добробут», а Підприємство приймає ці побутові

відходи та здійснює їх захоронення. Аналогічні договори укладені між РЖКП № 1 і КП «Добробут» в січні 2020, 2021 та 2022 років.

- (60) Таким чином, протягом зазначеного періоду структура ринку послуг із захоронення побутових відходів не змінювалась. Зокрема, послуги із захоронення побутових відходів надавались споживачам КП «Добробут».
- (61) Отже, часові межі ринку послуг із захоронення побутових відходів визначаються як проміжок часу з січня 2019 року по липень 2022 року протягом яких залишалась незмінною структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

3.7. *Визначення потенційних конкурентів*

- (62) Відповідно до Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (63) Виконавцем послуг із захоронення побутових відходів є суб'єкт господарювання, який має спеціально обладнані для надання послуг полігони/звалища.
- (64) Таким чином, потенційними конкурентами на ринку послуг із захоронення побутових відходів є суб'єкти господарювання які мають відповідну матеріально-технічну базу, технології, але з певних причин не реалізують ці можливості. Зокрема, до такої бази відносяться сміттесортувальні, сміттепереробні станції (лінії, комплекси), власні полігони.
- (65) Отже, враховуючи те, що на ринку послуг із захоронення побутових відходів у місті Ковелі та населених пунктах приєднаних до Ковельської територіальної громади відсутні інші суб'єкти господарювання, які надавали б зазначені послуги, ринок є монополізованим, конкуренція на ньому відсутня.

3.8. *Визначення бар'єрів для вступу на ринок*

- (66) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців, адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

- (67) Бар'єрами вступу на ринок послуг із захоронення побутових відходів є, зокрема: адміністративний бар'єр входу на ринок: відповідне рішення органу місцевого самоврядування про надання в оренду земельної ділянки для надання послуг із захоронення побутових відходів;

значні фінансові витрати на проєктування нового будівництва, реконструкцію, технічне переоснащення й рекультивацію полігонів твердих побутових відходів, які повинні відповідати вимогам ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проєктування», придбання транспортних засобів для захоронення побутових відходів, або необхідність укладення договору оренди такого засобу.

3.9. *Встановлення монопольного (домінуючого) становища Відповідача*

- (68) Відповідно до абзацу другої частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.
- (69) Отже, враховуючи вищезазначене, КП «Добробут» займало монопольне (домінуючого) становище на ринку послуг із захоронення побутових відходів в територіальних межах міста Ковеля та в населених пунктах приєднаних до Ковельської територіальної громади протягом з січня 2019 по липень 2022 року, як таке що немає жодного конкурента.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

4.1. Нормативно-правове регулювання

- (70) Основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері послуг з поводження з побутовими відходами, регулюються Законами України «Про житлово-комунальні послуги» та «Про відходи», Правилами надання послуг з поводження з побутовими відходами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070.
- (71) Механізм формування тарифів на послуги із захоронення побутових відходів визначений Порядком формування тарифів.
- (72) Відповідно до пункту 2 Порядку формування тарифів на послуги захоронення побутових відходів:
- економічно обґрунтовані плановані витрати – витрати, планування яких здійснюється з дотриманням вимог стандартів, нормативів, норм технологічних регламентів, а також вимог щодо надання послуг визначеної кількості та якості з урахуванням економічних і природно-кліматичних особливостей регіону;
- повна планована собівартість послуг – економічно обґрунтовані плановані витрати підприємства, що бере участь у наданні послуг з поводження з побутовими відходами, включаючи витрати з операційної діяльності, фінансові витрати, пов'язані з основною діяльністю;
- тарифи на послуги – вартість надання послуги з вивезення, перероблення та захоронення 1 куб. метра або 1 тонни (за наявності вагового обладнання) побутових відходів відповідної якості, розрахована на основі економічно обґрунтованих планованих витрат, планованого прибутку.
- (73) Нормування витрат і втрат ресурсів проводиться відповідно до галузевих нормативів (пункт 2² Порядку формування тарифів).
- (74) Формування тарифів на послуги захоронення побутових відходів Підприємством здійснюється відповідно до річних планів надання послуг і економічно обґрунтованих планованих витрат, визначених на підставі державних і галузевих нормативів (норм) витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів) та цін у планованому періоді, встановлених на підставі індексів зміни цін виробників промислової продукції (пункт 3 Порядку формування тарифів).
- (75) Коригування тарифів протягом установленого строку їх дії здійснюється шляхом коригування індивідуальних складових витрат, за якими відбулися цінові зміни у бік збільшення або зменшення, що сприятиме забезпеченню економічної обґрунтованості та прозорості запровадження зазначеного механізму (пункт 37 Порядку формування тарифів).

- (76) У разі коригування тарифів кількісні показники, враховані у структурі чинних тарифів, не переглядаються (абзац 3 пункт 1 розділ V Порядок розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, а також розрахунків тарифів на комунальні послуги, поданих для їх встановлення, затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12 вересня 2018 року № 239, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18 жовтня 2018 р. за № 1172/32624), (надалі – Порядок розгляду).

4.2. *Обставини справи*

- (77) КП «Добробут» впродовж 2019 року надавало послуги із захоронення побутових відходів за тарифами, які були встановлені рішеннями Виконавчого комітету Ковельської міської ради від 09.03.2017 № 94 «Про коригування тарифів на послуги по захороненню твердих побутових відходів Ковельському комунальному підприємству «Добробут» (введеними в дію з 01.04.2017) та від 13.06.2019 № 195 «Про коригування тарифів на послуги по захороненню твердих побутових відходів Ковельському комунальному підприємству «Добробут» (введеними в дію з 01.07.2019). Тарифи на послуги із захоронення побутових відходів були встановлені Виконкомом у розмірі наведеному в таблиці № 1:

Таблиця № 1

Вид послуги	Одиниця виміру	Період дії тарифів	Населення	Бюджетні установи	Інші споживачі
Захоронення побутових відходів	м ³	01.04.2017-30.06.2019	7,37	7,43	8,34
Захоронення побутових відходів	м ³	01.07.2019 по 31.07.2022	9,89	9,38	10,30

- (78) Відповідачем у 2019 році у зв'язку з підвищенням розміру мінімальної заробітної плати і зростання цін на паливно-мастильні матеріали були розраховані кориговані тарифи на послуги та подані до Виконкому щодо їх встановлення.
- (79) Як зазначено вище, рішенням Виконкому від 13.06.2019 № 195 були встановлені зазначені тарифи на послуги із захоронення побутових відходів, коригування індивідуальних складових витрат Підприємство провело за наступними статтями витрат:
- паливо;
  - мастильні матеріали;
  - прямі витрати на оплату праці;
  - загальновиробничі витрати (витрати на оплату праці, нарахування на заробітну плату);
  - адміністративні витрати.
- (80) В ході аналізу коригованих тарифів було встановлено, що КП «Добробут» при коригуванні витрат «Паливо» застосувало різну норму робочих годин для різних категорій споживачів, а саме: для населення – 768 год., для бюджетних організацій та інших споживачів – 578 год., відповідно потреба у мастильних матеріалах теж є різною.

оскільки розраховується у відсотках від основного палива, що не узгоджується з абзацом 3 пункту 1 розділу V Порядок розгляду. В результаті вищезазначеного, витрати статті «Прямі матеріальні витрати» для різних категорій споживачів є різні, зокрема для населення складає 1,90 грн/м³, для бюджетних та інших споживачів – 1,43 грн/м³, що на 0,47 грн/м³ або на 24,7 відсотки менше ніж для населення.

- (81) Тобто, Підприємством розраховано дві повні планові собівартості послуг, зокрема: для населення в розмірі 8,18 грн./м³ та для бюджетних організацій та інших споживачів – 7,71 грн./м³, за рахунок застосування різних норм робочих годин, що суперечить вимогам пункту 2 Порядку формування тарифів та абзацу 3 пункту 1 розділу V Порядку розгляду.
- (82) Також у тарифах, які введено в дію рішенням Виконкому від 09.03.2017 № 94, об'єм захоронення побутових відходів склав 127750 м³, водночас при розрахунку діючих тарифів, які введено в дію рішенням Виконкому від 13.06.2019 № 195 Підприємство врахувало об'єм захоронення побутових відходів в розмірі 123679 м³, що призвело до збільшення тарифів, зокрема, для населення на 0,20 грн/м³, або на 2,12 відсотки, бюджетних установ на 0,20 грн/м³, або на 2,13 відсотки та для інших споживачів на 0,21 грн/м³, або на 2,04 відсотки. Тобто, Підприємство скоригувало обсяги захоронення побутових відходів, що не узгоджується з пунктом 37 Порядку формування тарифів та абзацом 3 пункту 1 розділу V Порядку розгляду.
- (83) Окрім того, аналізуючи Розрахунок тарифів на захоронення твердих побутових відходів по КП «Добробут» на 2019 рік (Додаток № 1 до рішення Виконкому від 13.06.2019 № 195) встановлено, що прямі витрати на оплату праці машиніста бульдозера розраховані, виходячи із річного фонду робочого часу на 2019 рік 1993 год., в цей час як години роботи бульдозера на полігоні в рік складають 768 год., що складає 38,5 відсотка від запланованого фонду робочого часу машиніста бульдозера. Отже, витрати на оплату праці машиніста бульдозера, не відповідають годинам роботи бульдозера на полігоні і є завищеними.
- (84) Відділенням було направлено лист Головному управлінню Держпродспоживслужби (надалі - Держпродспоживслужба) від 23.12.2020 року № 63-02/5631 щодо надання висновку економічної обґрунтованості коригованих тарифів на послуги із захоронення побутових відходів, які встановлені рішенням виконавчого комітету Ковельської міської ради від 13.06.2019 № 195 «Про коригування тарифів на послуги по захороненню твердих побутових відходів Ковельському комунальному підприємству «Добробут». Держпродспоживслужба (лист від 11.01.2021 № 10-11/111) повідомила, що за наданими Відділенням матеріалами можливо дійти висновку про невідповідність тарифів вимогам Порядку в частині застосування різної норми робочих годин для різних категорій споживачів та зміни об'єму захоронення побутових відходів.
- (85) Згідно з поясненням Підприємства (лист від 22.10.2021 № 360) встановлено, що при розрахунках коригованих тарифів на захоронення побутових відходів на 2019 рік для населення застосували норму годин роботи трактора на полігоні 768, так як був придбаний інший бульдозер для виконання зазначених послуг, а для бюджетних і інших споживачів застосували норму годин роботи трактора 578, які були передбачені у тарифі, встановленому рішенням виконавчого комітету Ковельської міської ради від 09.03.2017 № 94. Тобто, для різних категорій споживачів при розрахунку тарифів враховано різні норми годин роботи трактора на полігоні.
- (86) Отже, враховуючи вищевикладене, КП «Добробут» підтверджує, що тарифи на послуги із захоронення побутових відходів розраховані з порушення вимог Порядку

формування тарифів та Порядку розгляду, зокрема, що при розрахунку паливно-мастильних матеріалів враховано різну норму годин роботи трактора на полігоні для різних категорій споживачів.

- (87) Таким чином, КП «Добробут» розрахувало кориговані планові витрати на надання послуг із захоронення побутових відходів з порушенням вимог Порядку формування тарифів та Порядку розгляду, зокрема, застосування Підприємством різних норм робочих годин при розрахунку паливно-мастильних матеріалів, завищення витрат на оплату праці машиніста бульдозера та коригування обсягу надання вищезазначених послуг, що призвело до встановлення економічно необґрунтованих тарифів на послуги із захоронення побутових відходів, завищеного нарахування плати споживачам за надані послуги та, в свою чергу, до ущемлення інтересів споживачів.
- (88) Вищезазначені дії КП «Добробут» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг із захоронення побутових відходів.
- (89) Відсутність конкуренції на ринку послуг із захоронення побутових відходів у місті Ковелі та населених пунктах приєднаних до Ковельської територіальної громади позбавляє Підприємство необхідності досягати переваг над іншими суб'єктами господарювання, а споживачі не можуть відмовитись від його послуг та вибрати іншого надавача послуг.
- (90) З 01.08.2022 року рішенням виконавчого комітету Ковельської міської ради від 14.07.2022 № 216 «Про встановлення тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами» введено нові тарифи на захоронення побутових відходів.

5. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (91) Реагуючи на подання з попередніми висновками у справі Відповідач листом від 30.09.2022 № 151 повідомив, що у 2022 році КП «Добробут» здійснювалася перевірка Державною фінансовою інспекцією України у Волинській області за період 01.01.2018 року по 31.03.2022 року. Даною перевіркою встановлено, що діяльність підприємства у сфері захоронення побутових відходів є збитковою. Станом на 01.07.2022 року заборгованість РЖКП № 2 за надані послуги по захороненню побутових відходів становить ■■■ тис. грн. До подання з попередніми висновками у справі зауважень не надано.

6. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

- (92) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доводиться, що дії Відповідача, які полягали у розрахунку завищених тарифів на послуги із захоронення побутових відходів є зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку захоронення побутових відходів, які могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, та були б неможливі за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (93) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визначаються дії або бездіяльність суб'єкта господарювання, що призвели або можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (94) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» такі дії КП «Добробут» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг захоронення побутових відходів забороняються та тягнуть за собою відповідальність згідно із законом.

- (95) Отже, дії комунального підприємства «Добробут», які полягають у розрахунку завищених тарифів на послуги із захоронення твердих побутових відходів з порушенням вимог Порядку формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010 та Порядку розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, а також розрахунків тарифів на комунальні послуги, поданих для їх встановлення, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12 вересня 2018 року № 239, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг із захоронення побутових відходів, що могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливі за умов існування значної конкуренції на ринку.

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (96) Відповідно до абзацу другого частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», на суб'єкта господарювання накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (97) Дохід від реалізації продукції (товарі, робіт, послуг) КП «Добробут» за 2021 рік становить [REDACTED] тисяч гривень.
- (98) При визначенні розміру штрафу враховано наступні обставини:
- вчинення порушення конкуренційного законодавства вперше;
  - визнання вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
  - припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції в ході розгляду справи;
  - сприяння під час розгляду справи.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06 травня 1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство «Добробут» [REDACTED]

[REDACTED] протягом з січня 2019 по липень 2022 року займало монополієне (домінуюче)

становище на ринку послуг із захоронення побутових відходів в територіальних межах міста Ковеля та населених пунктах приєднаних до Ковельської територіальної громади, як таке що не мало жодного конкурента.

2. Визнати, що дії комунального підприємства «Добробут» [REDACTED]

[REDACTED], які полягають у розрахунку завищених тарифів на послуги із захоронення твердих побутових відходів з порушенням вимог Порядку формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010 та Порядку розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, а також розрахунків тарифів на комунальні послуги, поданих для їх встановлення, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12 вересня 2018 року № 239, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50, Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг із захоронення побутових відходів, що могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливі за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини рішення, накласти на комунальне підприємство «Добробут» [REDACTED]

[REDACTED] штраф у розмірі 27 000 гривень.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф підлягає оплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Згідно з частиною першою статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова колегії,
Голова відділення

Андрій КАШНІКОВИЧ